

Cirkulär till bestyrelserna vid sommarens och höstens folk- och valmöten sa...

Vardagstryck

National Library
of Sweden

CIRKULÄR

till bestyrelserna vid sommarens och höstens folk- och valmöten
samt till landets frisinnade tidningar.

Om Yttrande- och Församlingsfriheten.

På inbjudan af hrr redaktör Fr. Vult von Steijern, professor Curt Wallis, grosshandlare Henrik Falkman, redaktör Hjalmar Branting, öfveringenjör S. A. Andrée, folkskollärare Fridtjuv Berg och filosofie licentiat David Bergström hölls söndagen den 11 maj detta år å E. W:s stora sal i Stockholm ett offentligt möte för att diskutera frågan: »Hvad kan och bör göras för att motarbeta återval af de folkrepresentanter, som vid innevarande och sistlidet års riksdag talat och röstat *mot yttrande- och församlingsfriheten?*»

Efter en kort, men liflig diskussion fattade det talrikt besökta mötet följande resolution:

»Mötet, som anser, att en oinskränkt yttrande- och församlingsfrihet är en nödvändig förutsättning för ett sundt samfundslif, och som är af den åsigten, att hvarje folkrepresentant, hvilken röstat för eller godkänt inskränkning i denna delvis mödosamt förvärfvade frihet, svikit deras sak, hvilkas rätt han bort värna, ställer en kraftig uppmaning till alla medborgare att hvar i sin stad verka därför, att vid de *förestående valen till Andra kammaren* endast sådana ifrågakomma, hvilka på ett otvetydigt sätt gifvit tillkänna sin *klara och bestämda frisinnade ståndpunkt* i denna fråga.

Mötet lämnar i uppdrag åt en komité af 7 personer att uppsätta och till landsorten sprida ett cirkulär, affattadt i resolutionens syfte, samt att i öfrigt vidtaga de åtgärder, som för det afsedda ändamålet kunna befinnas erforderliga.

Och på det att möjlighet må beredas valmännen att framdeles kunna kontrollera hur deras representanter hålla sina löften, anser mötet vidare att de som uppsatts som kandidater till blifvande riksdag böra uttala sin uppfattning i frågan om införande af *öppen omröstning inom riksdagen.*»

Till detta mötets uttalande anknyter sig såsom ett naturligt bihang en förteckning på de riksdagsmän, om hvilka man enligt riksdagsprotokollen vet, att de vid någon af de två senaste riksdagarna eller vid båda talat och röstat mot yttrande- och församlingsfriheten. En dylik förteckning följer här efter till upplysning och ledning för valmännen inom landets olika valkretsar.

Då tvifvelsutän många frågor af största betydelse komma att behandlas under stundande valkampanj, hafva vi härmed velat fästa Eder uppmärksamhet vid vigten af att på detta års valprogram äfven yttrande- och församlingsfriheten må intaga en bemärkt plats, samt vilja vi särskildt uppmana Eder att under inga villkor återvälja någon af de representanter, som i afseende på denna viktiga punkt svikit sina valmäns förtroende.

Landsbygden har visserligen ännu icke i så hög grad lidit af det godtycklighetssystem, som följes i städerna och som därstädes ofta gjort svenska folkets yttrande- och församlingsfrihet till en tom fras; men en hvar bör inse, att här gäller det fri- och rättigheter, som böra tillkomma *hvarje* svensk medborgare utan inskränkning af ett kungligt maktbud eller en polismans godtycke. Har reaktionen en gång hunnit dithän, att den fått yttrande- och församlingsfriheten i städerna strypt genom polisförordningar, kan man vara förvissad om att samma sak skall försökas på landsbygden med användande af de organ, kronofogdar, länsmän o. s. v., som där stå det administrativa godtycket till buds.

Därföre, hvilka representanter I än väljen, *väljen inga*, de där i riksdagen visat sig som *fiender till yttrande- och församlingsfriheten!*

I den förhoppningen, att den allmänna meningen i vårt land är nog upplyst att inse, att alla försök att inskränka en så viktig medborgerlig rättighet som yttrande- och församlingsfriheten böra kraftigt bekämpas, samt att allmänna meningen är för införandet af öppen omröstning i riksdagens kamrar och utskott, på det att folket måtte alltid klart veta hvar det har sina ombud, uppmana vi bestyrelserna och talarne vid sommarens och höstens folk- och valmöten samt alla frisinnade tidningar att verka för, att dessa båda fordringar komma till sin rätt under den förestående valkampanjen.

Stockholm i juni 1890.

Enligt uppdrag:

Mötets Komiterade.

Följande medlemmar af andra kammaren uttalade sig

För munkorgslagen i dess helhet:

C. U. Widström (Stockholm, »laglig» representant).

»Hvarför ha så synnerlig ömhet mot uppviglarne? ... Vill man göra något för att hämma denna farliga agitation eller icke? ... Tiden är inne att taga *detta lilla steg* ...

Yttrade i debatten om hrr Vahlins och P. Anderssons i Högkil församlingsfrihetsmotion den 7 maj 1890 bl. a.: »Motionärens antydande (att K. M:t genom utfärdandet af ordningsstadgan gjort ett ingrepp i den lagstiftningsmakt, som rätteligen skulle tillkomma konung och riksdag gemensamt) anser jag för min del *helt och hållet oriktigt* ... De medborgare, som icke taga del i sammankomsten, kunna af ordningsmakten fordra skydd, så att *de få vara i fred* ... Medan motionären påstått, som jag sökt visa, utan skäl, att konungamakten har ingripit på riksdagens lagstiftningsrätt, så skulle därest hans förslag blefve antaget, ett *fullkomligt motsatt förhållande inträffa* ...

N. A. Hj. Palmstierna (Stockholm, »laglig»).

Medlem i den regering, som framlade munkorgslagen.

K. Styffe (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Boström till Östanå.

C. G. Bergman (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Boström till Östanå.

E. G. Boström till Östanå (Stockholms län, Södra Roslags domsaga).

»Förslaget har synts mig *fylla ett samhällsbehof* ... Det är för mig obegripligt att man kunnat mottaga det så som skett ... Det skulle kränka yttrandefriheten; detta *förefaller mig alldeles orimligt* ...

H. L. Rydin (Upsala).

»Intet antagligt exempel har kunnat framläggas på att en domare skulle kunna i sin tolkning af lagen *göra någon inskränkning i yttranderätten* ...

Yttrade i debatten om församlingsfriheten den 7 maj 1890 bl. a.: »De rättigheter, som finnas hos svenska folket, äro *de samma, som finnas för engelska folket* ... Församlingsfriheten är icke öfver höfvan inskränkt; den är blott *i sin utöfning ordnad* ... Hvad är svenska folkets församlingsrätt? Är det en rättighet för svenska folket att slå sig ned på hvilken plats som helst? Kan det sägas: vi hafva rätt att samlas i denna sal? Det svaras då? *Ni få ej rum här*, det skulle åstadkomma folkträngsel. Det samma gäller församling på de allmänna platserna ... Jag har icke varit i stånd att finna (i hr Vahlins anförande) något enda exempel på, att *någon har lidit någon orätt i afseende på församlingsfriheten* ...

J. Ericsson i Norrby (Östergötl. län, Lysings och Göstrings domsaga).

Instämde med hr Liss O. Larsson.

F. O. Larsson i Mörtlösa (Östergötl. län, Åkerbo, Bankekind och Hanekinds doms.).

Instämde med hr Boström till Östanå.

A. G. Anderson i Himmelsby (Östergötl. län, Vi-folka, Valkebo och Gullbergs doms.).

Instämde med hr Liss O. Larsson.

O. W. Redelius (Kalmar län, Södra Tjusts härad).

»Förslaget innebär ett *skydd* för folkets fri- och rättigheter ... Man behöfver icke frukta denna lag, om man *handlar rätt och sant* ...

G. Berg (Vestervik—Eksjö—Vimmerby).

»Hvem kan med fog bestrida *de goda grunderna* för ett sådant lagstadgande? ... Lagen är behöflig för *hvarje väl organiseradt samhälle* ... För *arbetarne* är lagen en välfärdsfråga.

F. G. Janson i Carlshed (Elfsborgs län, Marks härad).

»Jag hembär till vår regering ett *innerligt och hjertligt tack* för att den framkommit med förslaget, och jag beklagar att det *icke skett förr* ... Förslaget innehåller att man skall söka *återföra oss till den gamla goda tiden*, när arbetaren af kärlek och tacksamhet arbetade åt sin arbetsgivare ... Samhället *reformerar* på det sätt, att man efterlever lagar och författningar och söker ställa det så, att man fruktar Gud och ärar Konungen ...

Yttrade i debatten om församlingsfriheten den 7 maj 1890 bl. a.: »Jag tror icke att man genom afslag på motionen på något sätt riskerar *församlingsfriheten*, men väl tror jag, att man genom ett bifall till densamma kan sätta *församlingsfriheten* på spel.»

A. Larson i Slättäng (Elfsborgs län, Vedens och Bollebygd's härad).

Instämde med hr Redelius.

A. Svenson i Bossgården (Skaraborgs län, Kinnefjerdings, Kinne och Kållands doms.).

Instämde med hr Liss O. Larsson.

L. Persson i Heljebol (Vermlands län, Södersysslets doms.).

Instämde med hr Boström till Östanå.

A. G. Olsson i Frösvi (Vestmanlands län, Vestmanl. södra doms.).

Instämde med hr Liss O. Larsson.

Liss O. Larsson (Kopparbergs län, Leksands, Äls och Bjursås tingslag).

»Jag kan icke finna *någon som helst fara* ... tvärtom lagen vara af *tvångande behof påkallad* ... Min första tanke var: ack om vi haft denna lag för *åtskilliga år sedan* och den *tillämpats* som sig bort! Min nästa var ett uppriktigt *tack till regeringen*; bättre sent än aldrig! ... Det är med denna lag som med hela strafflagen, att den är till hinder och förfång för orostiftare och annat *mindre hederligt och mindre nogräknadt folk* ... De farhågor man här utmålat äro *rent af löjliga* ... Just *emedan vi älska friheten* vilja vi antaga denna lag ... Jag har *ingenting emot hela lagen*, men af *klokhets-skäl* ansluter jag mig till reservationen ...»

För half munkorgslag:

C. G. P. de Laval (Stockholm, »laglig» representant).

Instämde med hr Husberg.

F. Werner (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

C. L. H. Nyström (Stockholm, »laglig»).

Instämde i hr Husbergs motivering ... »I ett afslag skulle ligga en orättvisa mot regeringen, som velat *uppehålla den goda samhällsordningen* ...

G. F. Berndes (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

F. M. Lund (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

A. V. Carlson (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

C. O. Berg (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg ... »Det är nödvändigt att lämna regeringen ett svärd, som verkligen biter, då det gäller att tukta samhällets farliga fiender ... Det är icke för att *fria till populacens gunst*, som jag framställt betänkligheter, hvilka jag *önskar få häfda* ...

V. B. Wittrock (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

G. W. Lyth (Stockholm, »laglig»).

Instämde med hr Husberg.

P. Pehrsson i Norrsund (Stockholms län, Norra Roslags doms.).

Instämde med hr Husberg.

Instämde rörande hr Vahlins församlingsfrihetsmotion den 7 maj 1890 med hr Rydin.

G. F. Östberg (Stockholms län, Vestra doms.).

Instämde med hr Husberg.

A. F. Martin (Södertelje—Norrtelje—Östhammar—Öregrund—Sigtuna—Vaxholm, frihandlare).

Instämde med hr Husberg.

K. A. Kihlberg (Upsala län, Norunda och Örbyhus härad).

Instämde med hr Husberg.

K. E. Holmgren (Upsala län, Olands härad).

Instämde med hr Husberg.

J. Eliasson i Skuttungeby (Upsala län, Mellersta domsagan).

Instämde med hr Husberg.

L. P. Mallmin (Upsala län, Södra doms.).

Instämde med hr Husberg.

Z. Larsson (Upsala).

Instämde med hr Husberg.

F. Pettersson i Tjärsta (Södermanl. län, Jönåkers härad).

Instämde med hr Husberg.

C. Anderson i Hamra (Södermanlands län, Vester- och Öster-Rekarne härad).

Instämde med hr Husberg.

E. Forsselius (Södermanl. län, Villåttinge härad).

Instämde med hr Husberg.

L. G. v. Heijne-Lillienberg (Södermanl. län, Åkers och Selebo härad).

Instämde med hr Husberg.

A. E. Petersson i Hamra (Östergötl. län, Kinda och Ydre doms.).

Instämde med hr Husberg.

Instämde i debatten om hr Vahlins församlingsfrihetsmotion den 7 maj 1890 med hr Rydin.

C. A. Ekeborgh (Östergötlands län, Björkekinds etc. domsaga).

Instämde med hr Husberg.

C. J. Jakobson i Karlshult (Östergötl. län, Aska, Dals och Bobergs doms.).

Instämde med hr Husberg.

N. Fosser (Östergötlands län, Hammarkinds och Skärkinds doms.).

Instämde med hr Husberg.

A. Swartling (Norrköping).

Instämde med hr Husberg.

F. W. Metzén (Vadstena—Skenninge—Söderköping—Motala—Grenna).

Instämde med hr Husberg.

J. Sjöberg i Bodaryd (Jönköpings län, Vestra härads domsaga).

Instämde med hr Husberg.

G. W. Svensson i Rydaholm (Jönköpings län, Östbo härad).

Instämde med hr Husberg.

O. Erickson i Bjersby (Jönköpings län, Norra och Södra Vedbo doms.).

Instämde med hr A. P. Danielson.

F. G. Sandwall (Jönköping).

Instämde med hr Husberg.

J. Petersson i Boestad (Kronobergs län, Uppvidinge härad).

Instämde med hr Husberg.

S. Wieslander (Kronobergs län, Konga härad).

Instämde med hr Husberg.

C. F. Petersson i Dänningelanda (Kronobergs län, Norrvidinge och Kinnevalds härad).

Instämde med hr A. P. Danielson.

A. G. Jönsson i Mårarp (Kronobergs län, Sunnerbo östra).

Instämde med hr Husberg.

S. A. G. Sundberg (Vexjö—Oskarshamn).

Instämde med hr Husberg.

J. P. Nilsson i Kägglå (Kalmar län, Norra Tjusts härad).

Instämde med hr A. P. Danielson.

C. J. Petersson i Eksebo (Kalmar län, Aspelands och Handbörds doms.).

Instämde med hr A. P. Danielson.

J. Eklund (Kalmar län, Norra Møre och Stranda domsaga).

Instämde med hr A. P. Danielson.

C. J. Bladh (Kalmar län, Södra Møre domsagas vestra valkrets).

Instämde med hr Husberg.

A. P. Danielson (Kalmar län, Ölands doms.).

»Man vill nu blott att agitatorerna icke skola ha bättre rättigheter än andra laglydige medborgare . . . Jag vill dock icke gå ett ord längre än reservationen . . . Regeringen har gjort hvad den bort göra och man bör hålla den räkning därför» . . .

L. Norrby (Gotlands län, Södra doms.).

Instämde med hr Husberg.

P. Larsson i Fole (Gotlands län, Norra doms.).

Instämde med hr Husberg.

Lasse Jönsson i Sandby (Kristianstads län, Ingelstads och Järrestads doms.).

Instämde med hr A. P. Danielson.

O. Andersson i Lyckorna (Kristianstads län, Södra Åsbo och Bjäre doms.).

Instämde med hr A. P. Danielson.

J. Andersson i Örstorp (Malmöhus län, Rönnebergs och Harjagers härad, »laglig»).

Instämde med hr A. P. Danielson.

I. Månsson i Trää (Malmöhus län, Onsjö härad).

»Skulle det icke ha varit *ändå* sämre i Tyskland, om icke socialistlagen funnits? . . . Regeringen har haft goda skäl att nu framkomma med förslaget; jag vågar dock icke för närvarande gå längre än till reservationen» . . .

W. Gibbon (Göteborgs och Bohuslän, Askims och Säfvedals härad).

Instämde med hr Husberg.

J. Rundbäck (Göteborgs och Bohuslän, Vestra och Östra Hisings tingslag).

Instämde med hr Husberg.

H. M. Kilman (Göteborgs och Bohuslän, Inlands domsaga).

Instämde med hr Husberg.

J. A. Andreason (Elfsborgs län, Vätile, Ale och Kullings doms.).

Instämde med hr Husberg.

P. Svensson i Brämhult (Elfsborgs län, Ås och Gäseneds doms.).

Instämde med hr Husberg.

A. Svenson i Edum (Skaraborgs län, Åse och Viste, Barne och Laske doms.).

Instämde med hr Husberg.

J. Jonson i Frörestorp (Skaraborgs län, Gudhems och Kåkinds doms.).

Instämde med hr Husberg.

C. G. A. Bergendahl (Skaraborgs län, Vadsbo Södra doms.).

Instämde med hr Husberg.

L. F. Odell (Örebro län, Edsbergs, Grimstens och Hardemo härad).

»Skullen I verkligen vilja låta vår allra heligaste, från fäderna ärfda tro på sådant sätt sköflas? . . . Jag förvånas verkligen att man så energiskt kan höja sin stämma emot ett lagförslag, som ingenting annat vill än att hålla lagarne i helgd, så att de efterlevas . . . Äro vi icke satte här för att stifta samhällsskyddande lagar? . . .»

E. Ersson i Arnebo (Vestmanlands län, Östra domsagan).

Instämde med hr *Husberg*.

A. Göransson i Åsen (Gefleborgs län, Gestriklands vestra tingslag, frihandlare)

Reservant i lagutskottet, för *half* munkorgslag.

K. S. Husberg (Luleå—Piteå—Haparanda, frihandlare).

»Är det att gå för långt att med straff belägga uppmaningar, som minska den allmänna aktningen för statens lagar och deras helgd? . . . Förhåller det sig så att den senare delen af lagen är svårtydd och vållat mycken oro, och är det vidare ingen fara för handen *genom ett uppskof*, så anser jag *tillräckligt vinnas* genom antagande af reservationen . . . Reservationen kan gillas af hvar och en, som intager en i sann mening *konservativ*, d. v. s. samhällsbevarande ståndpunkt . . .

Mot munkorgslagen, men för en socialistlag:

A. W. Nilson (Lidköping—Falköping—Hjo, frihandlare).

»Hade den föreslagna lagen vänt sin spets uteslutande mot socialismen, så tror jag icke att dess antagande skulle i denna kammare hafva mött något större motstånd . . . Trots

erfarenheten från Tyskland skall jag *nästa år ej motsätta mig* att försök hos oss göras att *genom skärpta lagar* oskadliggöra denna samhällsfiende . . .

E. W. Wretling (Göteborg, frihandlare).

»Jag är *icke* emot en lag, som *gifver skydd* för socialistagitatörer . . .

